

Національний університет
«Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

 - І. Д. Пасічник

«26» квітня 2024 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників на навчання для здобуття ступеня **магістра**
зі спеціальності **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»**, освітньо-професійної програми
«Євроатлантичні студії»

Острог – 2024

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Євроатлантичні студії». / Укладачі д. і. н., проф. П. М. Кулаковський, к. і. н., проф. В. В. Павлюк, к. і. н., доц. І. Г. Шишкін. Острог: НаУОА, 2024.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри міжнародних відносин (Протокол № 9 від 11 квітня 2024 року).

Завідувачка кафедри
міжнародних відносин

Тетяна СИДОРУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 8 від 26 квітня 2024 року)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Марія МАТВІЙЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета фахового вступного випробування полягає у визначенні рівня теоретичних знань та практичних навичок вступників, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Євроатлантичні студії» на основі освітнього ступеня бакалавра/магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за цією або іншою спеціальністю.

Результати фахового вступного випробування використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія» https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/receiving_commission/polozhenya_pro_pruy_malny_komisiy

Фахове вступне випробування відбувається шляхом комп'ютерного тестування через платформу Moodle з таких дисциплін: «Країнознавство», «Інституційна система, політика, економіка, право ЄС», «Теорія міжнародних відносин» та «Історія міжнародних відносин та зовнішньої політики».

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра вступники повинні мати базову вищу або повну вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

У розрізі зазначених вище дисциплін вступник повинен:

«Країнознавство»

знати:

- системну інформацію про країни світу,
- природно-географічні особливості їх території,
- склад і якісні характеристики населення країн Європи і Північної Америки,
- основні етапи історії країн Європи та Північної Америки,
- політико-правову систему країн Європи та Північної Америки,
- найбільш важливі державні інститути країн Європи і Північної Америки,
- економічний, соціальний та культурний розвиток країн Європи і Північної Америки на сучасному етапі.

вміти:

- аналізувати політичні, економічні, суспільні, міграційні, культурні та інші процеси в країнах європейської цивілізації,
- розуміти особливості ментального, культурного та духовно-релігійного розвитку країн Європи та Північної Америки.

«Інституційна система, політика, економіка, право ЄС»**знати:**

- про динаміку й стан інтеграційних процесів в ЄС і НАТО;
- особливості відносин між державами – учасниками інтеграційних процесів;
- нормативно-правові основи інтеграції;
- проблематику сучасних процесів в ЄС і НАТО;
- позицію окремих країн щодо темпів і цілей інтеграційних процесів;
- історію, тенденції та особливості становлення інститутів європейської і євроатлантичної інтеграції;
- плани щодо поглиблення інтеграції та структурного вдосконалення її інститутів.

вміти:

- визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні та безпекові ризики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції;
- готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики країн ЄС і НАТО;
- оцінювати та аналізувати міжнародні, регіональні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

«Теорія міжнародних відносин»**знати:**

- понятійно-категоріальний апарат теорії міжнародних відносин (ТМВ);
- закономірності і тенденції міжнародних відносин;
- методи вивчення міжнародних відносин;
- основні теоретичні підходи в ТМВ (політичний реалізм, політичний ідеалізм, транснаціоналізм та ін.);
- систему міжнародних відносин (типи, структури і закони функціонування міжнародних систем, історичні етапи розвитку міжнародних систем, особливості сучасної системи міжнародних відносин);
- середовище системи міжнародних відносин (соціальне середовище – цивілізаційний підхід, позасоціальне середовище – роль геополітики в науці про міжнародні відносини, глобалізація міжнародного середовища);
- національні інтереси держави: поняття, структура, політична роль;

вміти:

- використовувати на практиці положення теорії міжнародних відносин;
- аналізувати діяльність державних та недержавних акторів міжнародних відносин, зокрема міжнародних урядових та неурядових організацій,

- оцінювати та аналізувати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики,
- проводити порівняльний аналіз зовнішньої та безпекової політики країн світу, які знаходяться на різних рівнях розвитку та мають різний ступінь інтеграції до світової спільноти, а також аналізувати еволюцію формування та здійснення зовнішньої політики країн за умов зміни першої особи держави.

«Історія міжнародних відносин та зовнішньої політики»

знати:

- історію міждержавних відносин,
- передумови формування векторів зовнішньої політики держав світу, міжнародних політичних блоків та союзів;
- формування системи міжнародних відносин у кожен період розвитку світу (від XVII до XXI ст.)

вміти:

- аналізувати історичні корені, причини та передумови виникнення конкретних ситуацій в міжнародних відносинах,
- визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, економічні, правові та інші ризики у сфері міжнародних відносин, глобальних та регіональних процесів,
- здійснювати комплексний аналіз міжнародного туристичного ринку з визначенням перспектив та напрямів його розвитку,
- проводити самостійні дослідження проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики,
- проводити порівняльний аналіз зовнішньої та безпекової політики країн світу

ІІІ. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ЯКИЙ ВІНОСИТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «КРАЇНОЗНАВСТВО»

1. Країнознавча характеристика Великої Британії.
2. Країнознавча характеристика Франції.
3. Країнознавча характеристика ФРН.
4. Країнознавча характеристика Італії.
5. Країнознавча характеристика Іспанії.
6. Країнознавча характеристика Нідерландів.
7. Країнознавча характеристика Бельгії.
8. Країнознавча характеристика Швейцарії.
9. Країнознавча характеристика Австрії.
10. Країнознавча характеристика Греції.
11. Країнознавча характеристика Туреччини.
12. Країнознавча характеристика Румунії.
13. Країнознавча характеристика Болгарії.
14. Країнознавча характеристика Сербії.
15. Країнознавча характеристика Хорватії.
16. Країнознавча характеристика Угорщини.
17. Країнознавча характеристика Словаччини.
18. Країнознавча характеристика Чехії.
19. Країнознавча характеристика Польщі.
20. Країнознавча характеристика Швеції.
21. Країнознавча характеристика Фінляндії.
22. Країнознавча характеристика Норвегії.
23. Країнознавча характеристика Данії.
24. Країнознавча характеристика США.
25. Країнознавча характеристика Канади.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гелей С., Рутар С. Політико-правові системи світу. Навчальний посібник. К., 2006.
2. Географія. Світи, регіони, континенти. К., 2004.
3. Дубович І.А. Країнознавчий словник-довідник. К., 2008. 839 с.
4. Ігнат'єв П.М. Країнознавство країн Азії. Чернівці, 2006.
5. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки / М.С. Дорошко, Р.Д. Кривонос, В.П. Крижанівський, Н.Ф. Сербіна. К.: Ніка, 2009. 312 с.
6. Країнознавство. Підручник / За ред. М. Дорошка. К., 2012. 592 с.
7. Країнознавство: навчальний посібник / Я.Б. Турчин, Л.О. Дорош, О.Н. Горбач. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 276 с.

8. Лизогуб В. Країнознавство. Навчальний посібник. Харків, 2014. 624 с.
9. Лісовський П., Лісовська Ю. Країнознавство: навчальний посібник. К., 2018. 264 с.
10. Мальська М.П. Країнознавство: теорія та практика. Підручник. / М.П.Мальська, Н.В.Антонюк, Ю.С.Занько, Н.М.Ганич. К.:Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
11. Масляк В. Країнознавство. К., 2007. 292 с.
12. Панов А. Країнознавство (Європа). Навчальний посібник. Ужгород, 1999.
13. Панов А. Країнознавство. Підручник. Ужгород, 2017. 444 с.
14. Шурма С. Англomовні країни світу. Країнознавство. К., 2018. 256 с.
15. Coy K. R. Political Geography. Territory, State, and Society. Brackwell, 2002. 390 p.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН
«ІНСТИТУЦІЙНА СИСТЕМА, ПОЛІТИКА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО
ЄС»**

1. Головні причини кризових явищ у євроінтеграційному процесі.
2. Ключові виміри й наслідки кризових процесів в ЄС.
3. Причини виходу Великої Британії зі складу ЄС.
4. Референдум щодо BREXIT та його етапи.
5. Причини міграційної кризи.
6. Маршрути міграції та супутні явища міграційної кризи.
7. Головні напрями сучасної політики ЄС в міграційній галузі.
8. Політика ЄС на східно- та західносередземноморських маршрутах.
9. Реформа спільної системи надання притулку в ЄС.
10. Поточні виклики міграційній політиці ЄС.
11. Перші кроки інтеграції у сфері оборони.
12. Сценарії оборонної реформи ЄС.
13. Постійна структурна співпраця (PESCO).
14. Погляд Франції на оборону ЄС.
15. Офіційні декларації та сценарії подальшої євроінтеграції керівних органів ЄС.
16. Перспективи євроінтеграції з позиції Франції та ФРН.
17. Нове розширення: Балкани – in, Туреччина – out.
18. Актуальні проблеми відносин Україна-ЄС.
19. НАТО на початку XXI ст.
20. Актуальні проблеми відносин НАТО-Україна.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Белесков М. В НАТО визначилися з пріоритетами. Що залишилося поза увагою Альянсу. *Українська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/07/11/7051942/>
2. Гальчинський А. Реформи ЄС – справді питання сьогоденного порядку денного. *Дзеркало тижня*. URL: <https://zn.ua/ukr/columnists/reformi-yes-spravdi-pitannya-sogodnishnogo-poryadku-dennogo-198250.html>
3. Зеленко В. А. Економіка у європейській інтеграції : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 464 с.
4. Луук ван Міделлаар. Перехід до Європи: Як континент став Союзом. К. : Дух і Літера, 2018. 576 с.
5. Копійка В. В. Розширення Європейського Союзу та Україна. К.: Логос, 2008. 352 с.
6. Кравченко В. Саміт НАТО: східне крило з синьо-жовтою відзнакою. *Дзеркало тижня*. URL: <http://gazeta.dt.ua/internal/samit-nato-shidne-kriilo-z-sino-zhovtoyu-vidznakoyu-.html>
7. Рудько С.О. Проблеми відносин Великої Британії та Європейського Союзу під час Brexit. *Наукові праці. Серія Політологія*. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. П.Могили. 2017. Вип. 297. Т.309. С.54-59.

8. Сидорук Т. В. Політика сусідства Європейського Союзу у Східній Європі: модель інтеграції без членства : монографія. Львів : ПАІС, 2012. 444 с.
9. Сорос Дж. Європейський Союз: дезінтеграція чи відродження? К. : Дух і Літера, 2015. 240 с.
10. Україна в умовах європейської інтеграції та глобалізації світу : монографія / Б. В. Зажигаєв, О. А. Чумаченко, Т. С. Рожкова та ін. К. : КиМУ, 2013. 433 с.
11. Blair A. The European Union. Oneworld Publications, 2012. 216 p.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН
«ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН», «ІСТОРІЯ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ»**

1. Характерні риси та сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин.
2. Поняття безпеки в міжнародних відносинах та основні теоретичні підходи до його розуміння.
3. Історичні етапи розвитку теорії міжнародних відносин.
4. Перші та другі «великі дебати» в теорії міжнародних відносин.
5. Концепція «національного інтересу»: поняття, структура, типологія.
6. Засоби суб'єктів міжнародних відносин. Сила у міжнародних відносинах.
7. Характеристика, типологія недержавних та «нетрадиційних» акторів міжнародних відносин та їх вплив на розвиток міжнародних відносин.
8. Держава як провідний актор міжнародних відносин та трансформація її ролі у постбіполярний період.
9. Класична традиція в теорії міжнародних відносин (аналіз праць Фукідіда, Н. Макіавеллі, Т. Гоббса та ін).
10. Політичний реалізм у теорії міжнародних відносин.
11. Дилема безпеки у міжнародних відносинах.
12. Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин.
13. Теорія комплексної взаємозалежності.
14. Теорія демократичного миру.
15. Інституціоналізм в теорії міжнародних відносин.
16. Конструктивізм у теорії міжнародних відносин.
17. Концепція «м'якої сили» у теорії міжнародних відносин.
18. Марксизм та неомарксизм. Світ-системний аналіз І. Валлерстайна.
19. Тридцятирічна війна і політична карта Європи в середині XVII ст.
20. Віденський конгрес 1814-1815 рр. Священний союз.
21. Міжнародні відносини під час Першої світової війни.
22. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин: зміст і характер.
23. Створення і початковий період діяльності Ліги націй.
24. Міжнародні відносини під час Другої світової війни.
25. Тегеранська, Ялтинська і Потсдамська конференції.
26. Створення ООН.
27. Утворення двох німецьких держав та Берлінська криза.
28. «Нова східна політика» ФРН.
29. Посилення міжнародних позицій США внаслідок Другої світової війни.
30. Зовнішня політика США 1980-х – поч. 1990-х рр.
31. Зовнішня політика Маргарет Тетчер.
32. Зовнішня політика Шарля де Голля.
33. Антигегемонізм Франсуа Міттерана.
34. Об'єднання Німеччини як міжнародна проблема.
35. Трансформація та розширення НАТО на схід.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К., 1995.
2. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Львів, 1995.
3. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги – XXI, 2019.
4. Кісінджер Г. Дипломатія. Київ: КМ-Букс, 2018. 864 с.
5. Коппель О.А. Міжнародні системи. Світова політика. Навчальний посібник / О.А. Коппель, О.С. Пархомчук. К., 2001.
6. Маддісон В.В. Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. К., 1997.
7. Мальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. 3-е вид., перероблене і доп. К., 2007.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): Підруч. / В.Манжола та ін. К., 1999.
9. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 роки): Підручник / Л.Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. К., 2001.
10. Основи теорії міжнародних відносин: навч. посібник / Л.О. Дорош, М.В. Здоровега, О.Я. Івасечко, У.В. Ільницька, О.В. Кукарцев, Ю.Р. Лемко, Ю.Я. Тишкун, Я.Б. Турчин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с.
11. Рудько С. Зовнішня політика країн Західної Європи в постбіполярний період: навчально-методичний посібник із курсу. Острог : Національний університет «Острозька академія», 2012. 412 с.
12. Турчин Я.Б., Демчишак Р. Б., Плазова Т. І. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.). Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 140 с.
13. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: Навч. посіб. Львів, 2005.
14. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин: навч. посіб. К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013.
15. Dunne T., Kurki M., Smith S. (eds.) International Relations Theories: Discipline and Diversity. Oxford: Oxford University Press, 2010.
16. Torbjorn L. Knutsen History of International Relations Theory. Manchester University Press, 1997. 354 p.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Фахове вступне випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра на основі ступеня бакалавра (ОКР спеціаліста, ступеня магістра) проводиться шляхом комп'ютерного тестування з використанням системи Moodle.

Оцінка фахового вступного випробування визначається як сума балів, одержаних за вирішення 60 тестових завдань. Правильна відповідь за одне тестове завдання оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів.

Загальна оцінка за виконання фахового вступного випробування виставляється системою Moodle за 12-бальною шкалою за заданою формулою, після чого автоматично переводиться у 200-бальну шкалу відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1.

Переведення бала за виконання завдань фахового вступного випробування, обрахованого за 12-бальною шкалою, в шкалу 100–200 балів

1	100	4	120	8	160
1,1	100	4,1	121	8,1	161
1,2	100	4,2	122	8,2	162
1,3	100	4,3	123	8,3	163
1,4	100	4,4	124	8,4	164
1,5	100	4,5	125	8,5	165
1,6	100	4,6	126	8,6	166
1,7	100	4,7	127	8,7	167
1,8	100	4,8	128	8,8	168
1,9	100	4,9	129	8,9	169
2	100	5	130	9	170
2,1	101	5,1	131	9,1	171
2,2	102	5,2	132	9,2	172
2,3	103	5,3	133	9,3	173
2,4	104	5,4	134	9,4	174
2,5	105	5,5	135	9,5	175
2,6	106	5,6	136	9,6	176
2,7	107	5,7	137	9,7	177
2,8	108	5,8	138	9,8	178
2,9	109	5,9	139	9,9	179
3	110	6	140	10	180
3,1	111	6,1	141	10,1	181
3,2	112	6,2	142	10,2	182
3,3	113	6,3	143	10,3	183
3,4	114	6,4	144	10,4	184
3,5	115	6,5	145	10,5	185
3,6	116	6,6	146	10,6	186
3,7	117	6,7	147	10,7	187
3,8	118	6,8	148	10,8	188
3,9	119	6,9	149	10,9	189
		7	150	11	190
		7,1	151	11,1	191
		7,2	152	11,2	192

7,3	153
7,4	154
7,5	155
7,6	156
7,7	157
7,8	158
7,9	159

11,3	193
11,4	194
11,5	195
11,6	196
11,7	197
11,8	198
11,9	199
12	200

Вступник допускається до участі у конкурсі, якщо оцінка за виконання завдань фахового вступного випробування складає 100 балів і більше за 200-бальною шкалою оцінювання.

Якщо результат складання фахового вступного випробування вступника становить менше 100 балів, то він не допускається до участі у конкурсному відборі.

V. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен абітурієнт під час складання фахового вступного випробування повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших абітурієнтів, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації з абітурієнтами, здобувачами вищої освіти, викладачами та співробітниками НаУОА;
- не використовувати телефон або гаджети під час проведення фахового вступного випробування;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.